

№10(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 512 sahifa,
9-oktyabr, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (Phd), dotsent

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Karimova E.G. – Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Raxmonova Z. A. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Sayimova D. K. – texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi O'zbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Rakhmonova Z.A. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Sayimova D. K. – Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Informatika ta'limida gamifikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	10
Xalikov Akbar Tilovberdiyevich	
Terminologik kompetensiya bo'lajak shifokor kasbiy kompetentligining komponenti sifatida	14
Namazova Munavvar Oltibekovna	
Alisher Navoiy merosi asosida ota-onalarning pedagogik kompetentligini rivojlantirish	17
Rashidov Javohir Akram o'g'li	
Negotiating Communicative Power and Social Hierarchy in English and Uzbek Literary Discourse: A Comparative Pragmalinguistic Study	22
Nodirabegim Xonturaeva	
STEM yondashuvi asosida o'quvchilarda robototexnika ko'nikmalarini shakllantirishning ilmiy-pedagogik jihatlarini	31
Nasimova Hikoyat Nosirovna	
O'quvchilarda fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari	37
Po'latova Barno Raximjon qizi	
Ingliz va o'zbek o'rta asrlar adabiyotining shakllanishi va taraqqiyot omillari: qiyosiy-tipologik tahlil	41
Atanazarova Shoxida Baxramovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida milliy qadriyatlarni sel texnologiyasi asosida shakllantirishning metodik imkoniyatlari	47
Normurotova Aziza Karim qizi	
Tarjimonlik kompetensiyalarini rivojlantirish	52
Karayeva Karima Nabiyevna	
Ixtisoslik modullari asosida bo'lajak logopedlarning diagnostik-korreksion kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	57
Sarimsoqova Maftuna Obidjon qizi	
O'smir yoshdagi o'quvchilarda internet tobeligining psixologik omillari va uni bartaraf etish yo'llari	61
Toshpo'latova Nodira Xudjamurodovna	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi giperaktiv bolalarga ta'lim berishning psixologik asoslari	65
Jumanova Nasiba Sherboyevna	
Kasbiy ta'limda "media va axborot savodxonligi" fanini o'qitishda o'quvchilarning loyihalash kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy-pedagogik asoslari	69
Shomirzayev Baxtiyor Nazarovich	
O'quvchilarda fuqarolik pozitsiyasini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari	74
Po'latova Barno Raximjon qizi	
Blended-learning modeli asosida iqtisodiyot fanining o'quv samaradorligini oshirish va o'quv natijalarining sifatini baholash	78
Abdimurodova Luiza Abdimurod qizi	
Tpack modeli asosidagi mashqlar tizimi orqali talabalarning lingvokognitiv kompetensiyasini rivojlantirish ...	85
Allamuratov G'ofur Ashurovich	
Periphrasis as a Mechanism of Secondary Nomination in English And Uzbek: a Comparative Linguo-Semantic Study	90
Fazilov Odil	
Fizika ta'limida STEAM yondashuvi asosida barqaror rivojlanish kompetensiyalarini shakllantirish	97
Omonova Sitara Zafar qizi	
Raqamli ta'lim muhitida generativ sun'iy intellekt vositalaridan samarali foydalanish orqali pedagoglarning raqamli kompetentligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	102
Rizayeva Sanobar Davlataliyevna	

Oliy ta'lim professor-o'qituvchilarining kasbiy rivojlanish sinergetik ekotizimini adaptiv transformatsiyalash mexanizmlari.....	108
Supiyeva Buxolida Abduvaliyevna	
Rahbar kadrlarning boshqaruv kompetensiyalarini baholashda psixologik-intellektual o'yin texnologiyalaridan foydalanish	113
To'raxo'jayeva Ra'no Rustam qizi	
Matn bilan ishlashning zamonaviy texnologiyalari (10-sinf ona tili darslari misolida)	118
Xamroyeva Dilnoza Jahongir qizi	
Развитие познавательной активности учащихся 6 классов госпитальной школы в процессе самостоятельной работы по ботанике с использованием ИКТ	124
Баходирова Камола Комиловна, Хошимова Гулзода Ойбековна, Рустамова Нозима Фазлиддиновна	
Развитие медиаменталитета студентов в условиях интеграции искусственного интеллекта и витатенных образовательных технологий: модель, методы и критерии оценки.....	130
Рустамова Нодира Рустамовна	
O'quvchilarning aqliy mehnat kompetensiyasini rivojlantirishda tafakkur operatsiyalarining o'rni	137
Eshmonov Moxirjon Baxtiyor o'g'li	
Yosh bokschilarni tezlik reaksiya dinamikasini rivojlantirish mexanizmlari	140
Malikzoda Abdulatif Abdubannon o'g'li	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida bolalarning ijtimoiy moslashuvini shakllantirishda pedagog-tarbiyachining roli	148
Rahmonqulova Xolida Bosimovna	
10–12 yoshli futbolchilarda aerobik chidamlilikni rivojlantirishda maxsus suzish mashqlari kompleksining ilmiy-metodik asoslari	152
Akromov Shoxrux Jamshid o'g'li	
Fikr tarbiyasiga oid nazariy yondashuvlar, konsepsiyalar va metodologik mexanizmlar	159
Ismoilova Gulrux Ulug'bekovna	
Milliy identiklikning nazariy-konseptual asoslari va jamiyat taraqqiyotidagi ijtimoiy-falsafiy ahamiyati	163
Salimov Doniyor Musurmonovich	
Authentic Materials in Preschool English Teaching	169
Eshboeva Durdona Alisher qizi	
Elektron o'quv adabiyotlarni yaratish metodikasi.....	174
Adasheva Mavludaxon Umataliyevna	
Axborot-ta'lim resurslaridan foydalanishning zamonaviy metod va yondashuvlari: "resurs - metod - natija" modeli.....	180
Alijonova Shahnozaxon Kozimjon qizi, Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna	
Ko'rishda nuqsoni bor shaxslar ijtimoiy integratsiyasining shaxsiylik omillari.....	184
Tohirova Mohigul Umir qizi	
Oliy ta'limda moslashuvchan ta'lim shakllari sharoitida kompetensiyaga asoslangan o'qitish metodikasini raqamli transformatsiya qilish modeli	190
Xojimurodova Muxlisa Fayzulla qizi	
Tayyorlov guruhidagi bolalarning atrof-muhitga mas'uliyatli munosabatini shakllantirishning innovatsion texnologiyalari	195
Sirojiddinova Nilufar Qodirali qizi	
Bo'laklab integrallash formulasini muammoli ta'lim usulida o'rgatish metodikasi	200
Zaxriddinova Shaxlo Zahiriddin qizi, Arabova Jasmina Oybek qizi	
Maktab matematika kursida trigonometriyani o'qitishda vizuallashtirish va raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy-metodik asoslari.....	205
Turg'unpo'latova Shahnoza Sarvarjon qizi, Adashev Jobir Kadirovich	
Internetdan samarali foydalanishga doir lokus nazoratni shakllantirishning ijtimoiy-psixologik omillari	211
Abduraimova Farida Ilhomovna	
Neyropedagogik texnologiyalar asosida o'quvchilarning o'quv-bilish qobiliyatlarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	215
Abdixodirova Go'zal Erali qizi	

Dual ta'lim asosida bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislarining kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish mexanizmi: tarkibiy qismlar va baholash mezonlari.....	220
<i>Akmalova Mohinur Zafar qizi</i>	
Fanlararo integratsiya vositasida bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislarining kreativ-pedagogik kompetensiyasini rivojlantirish.....	224
<i>Asqarova Fayoz Jasur qizi</i>	
Ingliz tilini o'qitishda yozish ko'nikmalarini rivojlantirishning sun'iy intellekt imkoniyatlari asosidagi metodik yondashuvlari.....	228
<i>Axmedova Sarvinov Hikmatovna</i>	
O'smir yoshidagi qizlarning xulqi og'ishiga ta'sir etuvchi psixologik omillar.....	232
<i>Erkinjonova Raximaxon Baxtiyor qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari.....	237
<i>Jabborova Ro'za O'rinbayevna</i>	
Ingliz tili o'qituvchilarining kasbiy faoliyatida sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish.....	244
<i>Mahamatnabiyeva Barno Abduqodir qizi</i>	
O'zbekistonda sog'lom turmush tarzini ta'minlovchi ustuvor yo'nalishlar.....	250
<i>Sadikova Asila Baxtiyor qizi</i>	
Koxlear implantli bolalarni inklyuziv ta'lim muhitiga moslashtirishning pedagogik shart-sharoitlari va metodikasi.....	255
<i>Najimova Muxabbat Teshaboyevna</i>	
12–14 yoshli futbolchilarning jismoniy va psixologik holatini rivojlantirishda musobaqaoldi emotsional tayyorgarlikning ahamiyati.....	259
<i>Nazarov Rustam Nurali o'g'li</i>	
Darslarni tashkil etish mexanizmlarini takomillashtirish.....	263
<i>Shamsiyeva Inobat Qosimjonovna</i>	
Tayyorlov guruhi bolalarini ijodiy hikoya tuzishga o'rgatishning pedagogik-psixologik xususiyatlari.....	268
<i>Egamberdiyeva Muqaddas Gupronqul qizi</i>	
Texnika oliy ta'lim tashkilotlarida obyektga yo'naltirilgan dasturlash fanini o'qitish metodikasini takomillashtirish.....	273
<i>Xodiyeva Shohsanam Baxtiyor qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda kreativ pedagogik muhitni tashkil etish orqali bolalarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish.....	280
<i>Kadirova Dildora Nadjatbekovna</i>	
Inklyuziv ta'lim sharoitida o'quvchilarning huquqiy madaniyatini shakllantirishning nazariy-pedagogik asoslari.....	285
<i>Xamidova Malikaxon Oktamovna</i>	
Pedagogik improvizatsiya orqali nostandart ta'limiy vaziyatlarni boshqarish ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi.....	291
<i>Yuldashev Azamatjon G'ayratbek o'g'li</i>	
Talabalarda akademik mobillikni rivojlantirishning nazariy va amaliy asoslari.....	297
<i>Shermanova Diyora Shakarboyevna</i>	
Maktabgacha ta'limda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish: pedagogik imkoniyatlar va ehtimoliy xavflar.....	301
<i>Abdullayeva Sarvinov Ulug'bek qizi</i>	
Mustaqil ta'limni tashkil qilishda raqamli texnologiyalardan foydalanish mazmuni.....	306
<i>Mamurova Dिल्фуza Islomovna</i>	
Maktabgacha ta'limda bola shaxsiga yo'naltirilgan ta'limni tashkil etishning pedagogik asoslari.....	310
<i>Rustamova Mavluda Erkinovna, Sharafutdinova Durdona Akmelevna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida o'quvchilarning o'zini o'zi boshqarish qobiliyati.....	314
<i>Xamdamova Gulhayo Xoshimovna</i>	

Национально-ориентированная методика обучения русской грамматике учащихся-билинггов в условиях Узбекистана	318
Кадирова Зарина Фархатовна	
Взаимосвязь лингвистических знаний и педагогических технологий в обучении русскому языку иностранных студентов	326
Яллабоева Зарина Бобохон кизи	
Alyuminiy mavzusini o'qitishda interfaol metodlarning ahamiyati	330
Abdisattarova Elmira Abdijamilovna, Bazarbaeva Aysanem Baxadir qizi	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish (K. Otaniyozov ijodi misolida)	333
Ruzmetov Xayitboy Kaxramonovich	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalar asosida o'quvchilarning ijodiy (kreativ) qobiliyatlarini rivojlantirish.....	337
Sharipova Zarnigor Zarif qizi	
Kasbiy ta'lim muassasalari rahbar xodimlarining boshqaruv va marketing kompetensiyalarini bevosita faoliyat jarayonida takomillashtirish metodikasi	342
Tursunova Shoxista Hayitboyevna	
Kasbiy ta'limda xalqaro ta'lim dasturlarini joriy etishning pedagogik va boshqaruv mexanizmlari	346
Urazbaeva Aziza Uktamovna	
Informatika darslarida yuqori sinf o'quvchilarining axborot kompetentligini rivojlantirish metodikasi	351
Xo'jamberdiyeva Dilfuza Ikramovna	
"Kompetensiya" va "kompetentlik" tushunchalarining pedagogik mohiyati va ularning klassifikatsion xususiyatlari.....	354
Ergasheva Fazilat	
Shaxs, oila munosabatlarida rashkning jinsiy tafovutlanishi.....	359
Ummatova Sitora Shavkatulloevna	
Fransuz va o'zbek tillaridagi fe'llarning monosemantik va polisemantik ifodalanishi	364
Bekmetova Munisa Karimbayevna	
Ilmiy-texnik atamalarni izohlashda kontekstning o'ri.....	370
Ruziyeva Gulnoz Temirqulovna	
Raqamlashtirish sharoitida adabiyot o'qitishni takomillashtirish bo'yicha metodik tavsiyalar	374
Oymatova Nilufar Mirjamolovna	
Maktabgacha ta'limda alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalarni erta aniqlash va korreksion-rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	377
Eshmaxmadova Aziza Xusniddinovna	
Refleksiv texnologiyalar vositasida akademik halollikni rivojlantirishning pedagogik tizimi va metodikasi	382
Obbosova Mukhtasarkhon Bakirali qizi	
O'zbek va turk tillarida ko'z/göz somatik leksemalarining semantik xususiyatlari va elektron lug'atda modellashtirish	386
Feruza Rahmatova, Rahmatova Feruza	
Bo'lajak tarbiyachilarning persepsiv kompetensiyasini shakllantirish metodikasi.....	392
Murodova Farangis G'anisherovna	
Andragogik yondashuv asosida xotin-qizlarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish.....	399
Suyunova Oysanam Orif qizi	
Zamonaviy yoshlarning psixik rivojlanishida ijtimoiy tarmoqlarning ahamiyati	403
Asila Akbaraliyeva Tojiddinovna, Nazarova Sevinch	
Методика формирования цифровой педагогической компетентности будущих педагогов в проектировании воспитательной деятельности обучающихся	407
Г. Н. Бердыханова	
Developing Professional Vocabulary of Music Students in English Through Context-Based Learning.....	413
Akbarova Moxichexra Rifatillayevna	

Imkoniyati cheklangan yosh nayza uloqtiruvchilarning kuch kobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi	419
Baxshullayeva Maloxat Baxtiyor qizi	
Tibbiyot xodimlarida kasbiy stressni erta aniqlashning klinik-psixologik mexanizmlari va psixoprofilaktika modelini takomillashtirish	424
Egamov Egamberdi Azimjon o'g'li	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini takomillashtirishning pedagogik shart-sharoitlari...	428
Karimov Inoyat Allamovich	
Raqamli ta'lim jarayonida kasbiy kompetentlikni rivojlantirishda interfaol metodlarning ahamiyati	435
Komilova Zulxumor Xokimovna	
Oliy ta'limda hunarmandchilik va sun'iy intellekt texnologiyalari integratsiyasi asosida kreativ ta'lim muhitini shakllantirishning pedagogik asoslari.....	440
Mukumova Feruza Xudoyqulovna	
O'quvchilarda formativ baholash sharoitida cholg'u ijrochilikka oid kreativ qobiliyatlarni rivojlantirishning shakl, metod va vositalari	445
Nazarova Sabrina Allaberdi qizi	
Masofaviy ta'lim texnologiyalari va LMS (Learning Management System) tushunchasi: Moodle, Google Classroom	451
Rabbimova Munisxon Mustafoyevna	
Muhandislik ta'limida abstrakt tafakkurni rivojlantirish muammosi va grafik dasturlash muhitlarining xorijiy tajribasi tahlili.....	456
Umarova Benazir Botirjon qizi	
Kombinatorik masalalarni algoritmlashtirishga o'rgatishda sun'iy intellekt asosidagi qo'llab-quvvatlash modeli: o'zbek manbalari tahlili va modelni asoslash	460
Valijonov Sarvarbek G'ofurjon o'g'li	
Oilaviy hayotning turli bosqichlarida kasbiy stress va emotsional regulatsiya o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikning nazariy-psixologik asoslari.....	464
Yarashova Sitora Yermamatovna	
Bo'lajak o'qituvchilarda ilmiy-tadqiqotchilik tafakkurini rivojlantirishning pedagogik modelini takomillashtirish	470
Atabayeva Muxlisa Erkin qizi	
Oliy ta'lim talabalarida matematik muammolarni tadqiqiy tahlil qilish asosida ilmiy tafakkurni rivojlantirishning pedagogik-nazariy asoslari	474
Qayumova Barno Abdishukurovna	
Zamonaviy ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanishning pedagogik samaradorligi	479
Ergasheva Surayyo Yo'ldoshevna, Sultonova O'g'iloy Nabiyevna	
Organization and Innovative Management of the Processes of Preparing Students of the Preschool Educational Direction for Professional and Creative Activities	482
Mukhamedkhodzhaeva Mavzhuda Akhbarovna	
Qizlarda 100 metrga yugurish natijalarini takomillashtirishning ilmiy-pedagogik asoslari	486
Muqimov Olim Ergashevich	
Bo'lajak matematika o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish metodikasini takomillashtirish	491
Nasriddinova Halima Farhod qizi	
Jadid pedagogik merosi asosida bo'lajak o'qituvchilarning qizlar ta'lim-tarbiyasida umuminsoniy qadriyatlarni shakllantirish metodikasini takomillashtirish	497
Toshova Zilola Kamolovna	
Talabalarning raqamli kompetentligini rivojlantirishda individual ta'lim trayektoriyalarini shakllantirish metodikasi.....	502
Turayeva Mavluda Ergashevna	
Boshlang'ich ta'limda muammoli vaziyatlarni bosqichma-bosqich murakkablashtirish asosida ijodiy tafakkurni rivojlantirish metodikasi.....	507
Xurramov Rustam Sayfiddinovich	

ZAMONAVIY TA'LIM JARAYONIDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISHNING PEDAGOGIK SAMARADORLIGI

Ergasheva Surayyo Yo'ldoshevna

Termiz shahar 3-sonli umumiy o'rta ta'lim maktabi, o'qituvchi

Sultonova O'g'iloy Nabiyeвна

Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti

Aniq va tabiiy fanlar kafedrasini prof, DSc

Annotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanishning nazariy asoslari va pedagogik samaradorligi tahlil qilingan. Interfaol metodlarning mohiyati, ularning an'anaviy o'qitish usullaridan farqi, asosiy turlari hamda dars jarayonida qo'llash bosqichlari yoritilgan. Shuningdek, interfaol metodlarni amaliyotga tatbiq etishda o'qituvchi duch keladigan metodik qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish yo'llari bo'yicha amaliy tavsiyalar berilgan. Tadqiqot natijalari interfaol metodlardan tizimli va metodik jihatdan to'g'ri foydalanish o'quvchilarning bilish faolligi, mustaqil fikrlash qobiliyati va kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qilishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: interfaol metodlar, pedagogik texnologiya, bilim faolligi, hamkorlikda o'qitish, muammoli ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv, ta'lim sifati, dars samaradorligi.

Abstract: This article analyzes the theoretical foundations and pedagogical effectiveness of using interactive methods in the modern educational process. It reveals the essence of interactive methods, their difference from traditional teaching methods, their main types, and the stages of their application in lessons. Practical recommendations are also given for overcoming the methodological difficulties teachers face when implementing interactive methods. The research results show that the systematic and methodologically correct use of interactive methods contributes to the development of students' cognitive activity, independent-thinking skills, and communicative competence.

Key words: interactive methods, pedagogical technology, cognitive activity, collaborative learning, problem-based learning, competency-based approach, quality of education, lesson effectiveness.

Аннотация: В данной статье анализируются теоретические основы и педагогическая эффективность применения интерактивных методов в современном образовательном процессе. Раскрыты сущность интерактивных методов, их отличие от традиционных методов обучения, основные виды и этапы применения на уроке. Также даны практические рекомендации по преодолению методических трудностей, с которыми сталкивается учитель при внедрении интерактивных методов. Результаты исследования показывают, что системное и методически грамотное использование интерактивных методов способствует развитию познавательной активности, навыков самостоятельного мышления и коммуникативной компетентности учащихся.

Ключевые слова: интерактивные методы, педагогическая технология, познавательная активность, совместное обучение, проблемное обучение, компетентностный подход, качество образования, эффективность урока.

KIRISH

Jamiyatning barcha sohalarida, jumladan ta'lim tizimida ham, tubdan yangilanish jarayonlari kechayotgan hozirgi davrda o'quvchilarga bilim berishning an'anaviy, faqat o'qituvchi tomonidan tayyor ma'lumotlarni uzatishga asoslangan usullari ta'lim sifatiga qo'yilayotgan zamonaviy talablarga to'liq javob bera olmay qolmoqda. O'quvchini ta'lim jarayonining passiv ishtirokchisidan faol subyektiga aylantirish, uning mustaqil fikrlash, muammoni tahlil qilish, o'z fikrini asoslab bera olish va jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantirish bugungi kunning dolzarb pedagogik vazifalaridan biriga aylangan. Mana shu vazifani hal etishda interfaol metodlar muhim o'rin tutadi.

"Interaktiv" tushunchasi ingliz tilidagi "interact" so'zidan olingan bo'lib, "inter" - o'zaro, "act" - harakat, ta'sir ma'nolarini anglatadi. Demak, interfaol metodlar deganda o'qituvchi va o'quvchi, shuningdek o'quvchilarning o'zaro faol muloqoti va hamkorligiga asoslangan, bilim va ko'nikmalarni birgalikdagi faoliyat jarayonida shakl-

lantiruvchi o'qitish usullari tushuniladi. An'anaviy metodlarda axborot asosan bir tomonlama - o'qituvchidan o'quvchiga yo'naltirilgan bo'lsa, interfaol metodlarda bilim barcha ishtirokchilarning o'zaro ta'siri natijasida "quriladi".

Mazkur maqolaning maqsadi - interfaol metodlarning pedagogik mohiyatini ochib berish, ularning asosiy turlarini tizimlashtirish hamda ushbu metodlardan dars jarayonida metodik jihatdan to'g'ri va samarali foydalanish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Pedagogik texnologiyalar va interfaol o'qitish metodlari muammosi ko'plab mahalliy tadqiqotchilarning ilmiy ishlarida o'rganilgan. Xususan, A.Xoliqov va J.Yo'ldoshev pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat masalalarini tizimli tahlil qilib, zamonaviy o'qituvchining kasbiy kompetentligida pedagogik texnologiyalarni egallashning ahamiyatini asoslab berishgan^[1].

J. Yo'ldoshev va S. Usmonovning tadqiqotlarida pedagogik texnologiyalarning nazariy-metodologik asoslari, ularni amaliyotga tatbiq etish mexanizmlari yoritilgan^[2].

R.Ishmuhamedov va M.Yuldashevning ishlarida ta'limda innovatsion texnologiyalardan foydalanishning amaliy jihatlariga alohida e'tibor qaratilgan bo'lib, mualliflar interfaol metodlarni qo'llashning amaliy namunalari taqdim etishgan^[3].

J.Yo'ldoshev, F.Yo'ldasheva va G.Yo'ldoshevalarning birgalikdagi tadqiqotida esa interfaol ta'lim ta'lim sifatining muhim kafolatlaridan biri sifatida ko'rib chiqilgan^[4].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Yuqoridagi tahlildan ko'rinadiki, mavjud tadqiqotlarda interfaol metodlarning umumiy pedagogik ahamiyati yetarlicha yoritilgan, biroq ularni aniq dars bosqichlariga moslab qo'llashning metodik algoritmi, shuningdek amaliyotda uchraydigan tipik qiyinchiliklarni bartaraf etish yo'llari alohida tizimli tarzda kam yoritilgan. Mazkur maqola aynan shu bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan.

Asosiy qism. Interfaol metodlarning mohiyati va turlari

Pedagogik adabiyotlarda interfaol metodlar bir necha asosiy guruhlarga ajratiladi.

*Birinchi*dan, **hamkorlikda o'qitish metodlari (kichik guruhlarda ishlash, "Aylanma stol", "Jigsaw" texnikasi)**. Ushbu metodlarda o'quvchilar kichik guruhlariga bo'linib, umumiy vazifani birgalikda bajaradilar, bu esa har bir o'quvchida mas'uliyat va jamoada ishlash ko'nikmasini shakllantiradi.

*Ikkinchi*dan, **muammoli ta'lim metodlari**. Bunda o'quvchilarga tayyor javob emas, balki muammoli vaziyat taqdim etiladi va ular mustaqil izlanish orqali yechimga kelishlari talab qilinadi. Bu metod tanqidiy fikrlash va mantiqiy xulosa chiqarish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

*Uchinchi*dan, **didaktik o'yinlar va simulyatsiyalar**. O'quv materialini o'yin shaklida taqdim etish, ayniqsa boshlang'ich va o'rta ta'lim bosqichida, o'quvchilarning qiziqishini va faolligini sezilarli darajada oshiradi.

*To'rtinchi*dan, **grafik tashkil etuvchilar (klaster, sinkveyn, insert jadvali, Venn diagrammasi)**. Bu vositalar o'quvchiga olingan bilimlarni tizimlashtirish, taqqoslash va o'z so'zlari bilan ifodalashga yordam beradi.

*Beshinchi*dan, **bahs-munozara metodlari ("Debat", "Akvarium", "Insert")**. Ushbu metodlar o'quvchida o'z fikrini dalillar bilan asoslash, boshqa nuqtai nazarni tinglash va hurmat qilish kabi kommunikativ kompetensiyalarni shakllantiradi.

Barcha sanab o'tilgan metodlarni birlashtiruvchi umumiy xususiyat - o'quvchining bilim olish jarayonidagi faol pozitsiyasi hamda o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi, shuningdek o'quvchilarning o'zaro muloqotga asoslangan hamkorligidir.

Interfaol metodlarni dars jarayoniga tatbiq etish metodikasi

Interfaol metodlardan samarali foydalanish uchun ularni darsning aniq bosqichlariga mosligini hisobga olgan holda tanlash zarur. Umumlashtirilgan holda, dars jarayonini quyidagi bosqichlarga ajratish va har biriga mos metodlarni tanlash tavsiya etiladi.

Motivatsiya bosqichida (darsni boshlashda) o'quvchilarning mavzuga qiziqishini uyg'otish maqsadida qisqa muammoli savol, klaster yoki assotsiatsiyalar metodidan foydalanish maqsadga muvofiq. Yangi bilimlarni o'zlashtirish bosqichida "Jigsaw", kichik guruhlarda ishlash yoki insert jadvali kabi metodlar orqali o'quvchilar yangi materialni mustaqil o'rganadi va bir-biriga tushuntiradi.

Mustahkamlash va qo'llash bosqichida olingan bilimlarni amaliy masalalar yoki vaziyatli topshiriqlar yechimida qo'llash, didaktik o'yinlar tashkil etish samarali hisoblanadi. Darsning yakuniy - refleksiya bosqichida esa sinkveyn tuzish, "Besh barmoq" metodi yoki qisqa yozma fikr-mulohaza orqali o'quvchilarning o'zlashtirgan bilimlarini va his-tuyg'ularini ifodalashga imkon berish lozim.

Har bir bosqichda metodni tanlashda o'qituvchi quyidagi omillarni hisobga olishi zarur: o'quvchilarning yosh xususiyatlari, sinfdagi o'quvchilar soni, mavzuning murakkablik darajasi va darsga ajratilgan vaqt.

Amaliyotda uchraydigan metodik qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish yo'llari

Interfaol metodlarni amaliyotga tatbiq etishda o'qituvchilar bir qator qiyinchiliklarga duch kelishadi. Ularning asosiylarini va yechim yo'llarini quyidagicha tizimlashtirish mumkin.

Birinchidan, vaqt taqchilligi muammosi. Interfaol metodlar, ayniqsa guruhiiy ishlar, an'anaviy tushuntirish usuliga nisbatan ko'proq vaqt talab qiladi. Bu muammoni bartaraf etish uchun o'qituvchi darsni oldindan aniq vaqt oralig'lariga bo'lib rejalashtirishi, har bir bosqich uchun qat'iy vaqt belgilab, undan foydalanish madaniyatini o'quvchilarda shakllantirishi lozim.

Ikkinchidan, sinfni boshqarishdagi qiyinchilik. Guruhiiy ishlar jarayonida intizomni saqlash, barcha o'quvchilarning faolligini ta'minlash o'qituvchidan yuqori metodik mahorat talab qiladi. Bu borada har bir guruh a'zosiga aniq rol (guruh boshlig'i, kotib, taqdimotchi) belgilash samarali yechim hisoblanadi.

Uchinchidan, baholash mezonlarining noaniqligi. Guruhiiy ishda individual hissani baholash qiyinlashadi. Ushbu muammoni hal etish uchun oldindan ishlab chiqilgan, aniq mezonlarga asoslangan baholash jadvalidan (rubrika) foydalanish tavsiya etiladi, unda nafaqat guruhning umumiy natijasi, balki har bir o'quvchining shaxsiy ishtiroki ham baholanadi.

To'rtinchidan, o'quv materialini moslashtirish zarurati. Barcha mavzularni interfaol shaklda o'tish mumkin emas yoki maqsadga muvofiq bo'lmasligi mumkin. Shu sababli o'qituvchi interfaol va an'anaviy metodlarni mavzuning mazmuniga qarab uyg'unlashtirgan holda qo'llashi, metodni maqsadga emas, maqsadni metodga moslashtirmasligi zarur.

O'tkazilgan nazariy tahlil va pedagogik kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki, interfaol metodlarning samaradorligi ularning shunchaki qo'llanilishida emas, balki metodik jihatdan to'g'ri tanlanishi va dars maqsadiga muvofiqligida namoyon bo'ladi. Xususan, hamkorlikda o'qitish metodlari o'quvchilarning ijtimoiy-kommunikativ ko'nikmalarini, jamoada ishlash madaniyatini rivojlantirishda yuqori samara beradi; muammoli ta'lim va bahs-munozara metodlari, asosan, tanqidiy fikrlash va mantiqiy argumentatsiya ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi; grafik tashkil etuvchilar va didaktik o'yinlar bilimlarni tizimlashtirish va eslab qolishni osonlashtiradi, ayniqsa yosh o'quvchilar uchun samarali hisoblanadi.

Shu bilan birga, interfaol metodlarning samaradorligi o'qituvchining metodik tayyorgarligi, sinfning psixologik muhiti va mavjud o'quv resurslariga bevosita bog'liq ekanligini alohida ta'kidlash lozim. Shu sababli interfaol metodlarni joriy etishda izchillik va bosqichma-bosqichlik tamoyiliga amal qilish, ularni avval sodda shakllardan boshlab, asta-sekin murakkablashtirib borish tavsiya etiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, interfaol metodlar zamonaviy ta'lim sifatini oshirishning samarali vositalaridan biri bo'lib, ular o'quvchini bilim olish jarayonining faol subyektiga aylantiradi, mustaqil fikrlash, muammoni tahlil qilish va jamoada ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Biroq ushbu metodlardan samarali foydalanish faqat ularning nomini bilishdan emas, balki har bir metodning mohiyatini, qo'llanilish o'ri va metodikasini chuqur egallashdan iboratdir. O'qituvchilar tomonidan interfaol metodlarni dars maqsadi, o'quvchilarning yosh xususiyatlari va o'quv materiali mazmuniga mos ravishda tanlash, shuningdek amaliyotda uchraydigan metodik qiyinchiliklarni oldindan bashorat qilib, ularni bartaraf etish choralari ko'rish ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Xoliqov A., Yo'ldoshev J. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. - Toshkent: Fan, 2019.
2. Yo'ldoshev J., Usmonov S. Pedagogik texnologiyalar asoslari. - Toshkent: O'qituvchi, 2021.
3. Ishmuhamedov R., Yuldashev M. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. - Toshkent: Iste'dod, 2013.
4. Yo'ldoshev J., Yo'ldasheva F., Yo'ldosheva G. Interfaol ta'lim - sifat kafolati. - Toshkent, 2008.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Xalq ta'limi tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori. - Toshkent, 2021.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №10(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.